

dr hab. Tomasz Myjak, prof. ASP
Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie
Wydział Scenografii

**RECENZJA W PRZEWODZIE O NADANIE
STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO**

dla **dr IWONY SZPAK-PAWŁOWSKIEJ**

pracownika naukowo-dydaktycznego
na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu.

1. Prezentacja habilitantki

Dr Iwona Szpak-Pawłowska urodziła się 9 września 1981 w Olsztynie. Jest absolwentką Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Dyplom magistra otrzymała w zakresie malarstwa w 2006 roku. Pracę doktorską obroniła w 2011 roku, również na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu w zakresie malarstwa. Rozprawa doktorska nosiła tytuł „Obiekty świetlne” i zaprezentowana została w formie cyklu dziewięciu wielkoformatowych, betonowych płaszczyzn polichromowanych farbą akrylową i fluorescencyjną. Wystawa doktorska odbyła się w Galerii Forum w Toruniu.

Dr Iwona Szpak-Pawłowska zajmuje się przede wszystkim malarstwem sztalugowym i malarstwem ściennym. Jest autorką m. in. muralu w Galerii Handlowej Copernicus w Toruniu i laureatką konkursu na zagospodarowanie nieruchomości przy ul. Podmurnej 103 (również w Toruniu). Jako dydaktyk związana jest z Wydziałem Sztuk Pięknych Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Jest autorką 10 recenzji prac magisterskich. Była opiekunem artystycznym wielu plenerów studenckich. Udziela się także jako juror w ogólnopolskich

T.M

konkursach plastycznych. Koordynuje również szereg inicjatyw studenckich. Jako artystka posiada bogaty dorobek artystyczny – jest autorką 20 wystaw indywidualnych.

2. Przebieg dotychczasowej działalności zawodowej – miejsc, okresów zatrudnienia i zajmowanych stanowisk

Dr Iwona Szpak-Pawłowska po uzyskaniu tytułu doktora została asystentką na macierzystej Uczelni, z którą związana jest do dzisiaj. Od 2011 roku artystka prowadzi zajęcia w Pracowni Podstaw Rysunku prowadzonej przez prof. Piotra Będkowskiego i w Pracowni Malarstwa Ściennej prof. Krzysztofa Pituly.

3. Ocena dorobku artystycznego

Dokonując analizy dorobku artystycznego dr Iwony Szpak-Pawłowskiej, nie można oprzeć się wrażeniu, że treść przekazu jej sztuki się nie zmieniła od czasu studiów. Jej językiem jest światło, jego fizyka i geometria z tej fizyki wynikająca. Z kolei warstwa symboliczno-znaczeniowa jej sztuki odnosi się do przeżyć transcendentnych – do przekraczania tego, co ludzkie i namacalne.

Czasy studenckie autorki zamyka praca magisterska wykonana w pracowni prof. dr hab. Lecha Wolskiego pt.: „Totemy marzeń”. Artystka pisze: *„W jego skład (dyplomu magisterskiego) weszło siedem malarskich obiektów przestrzennych, nawiązujących do symbolu archaicznego Totemu. Moje Totemy były połączeniem materiałów przemysłowych, jak lusterka czy koronki, z płaską plamą barwną oraz wertykalną konstrukcją drewnianą o zróżnicowanych kształtach. Zespojenie ram, z wewnętrznym przedstawieniem, możliwe było dzięki złotej tasiemce, tworzącej regularny ornament zygzaku. Wszechobecna symbolika w postaci liczb, znaków, czy barw była podstawowym założeniem "magicznego" cyklu, za który otrzymałam wyróżnienie za najlepszy dyplom 2006 roku.”*

Doktorat też miał charakter poszukujący. Dr Iwona Szpak-Pawłowska wykonała cykl dziewięciu wielkoformatowych prac przestrzennych. Podłożem jej malarstwa stały się monumentalne betonowe słupy. Pokryła je geometryczna polichromia o układzie pasowym, wzbogacona o adaptację motywów ludowych. Rozprawa doktorska nosiła tytuł „Obiekty świetlne” – i rzeczywiście, dzięki zastosowanej technice połączenia farb akrylowych z farbami fluorescencyjnymi, prace dr Iwony Szpak-Pawłowskiej zdawały się mieć własne światło – szczególnie przy podświetlaniu promieniami UV. Autorka wprowadziła swoje obiekty w ruch, stawiając je na elektrycznych obrotnicach.

W latach 2011-2012 powstał cykl „Obiekty lewitujące” – kontynuacja pracy doktorskiej. Tuby straciły kolor w świetle widzialnym. Były czarno-białe i świecące w ultrafiolecie. Jak wskazuje tytuł – straciły też grawitację.

Wystawy dr Iwony Szpak-Pawłowskiej mają charakter instalacji. Światło ultrafioletowe w połączeniu z przestrzennymi ruchomymi lub wiszącymi obiektami przenosi odbiorcę w przestrzeń metafizyczną. Ten zabieg unifikuje wszystkie obiekty, sprawia że mówią razem jednym głosem.

Dr Iwona Szpak-Pawłowska jest autorką 20 wystaw indywidualnych. Aż 15 z nich zrealizowała po uzyskaniu stopnia doktora. Świadczy to o dużej pracowitości autorki. Jej dokonania są bardzo spójne plastycznie i wynikowe względem siebie. Stosowane środki plastyczne również odsłaniają charakter habilitantki. Jej sposobem działania jest eksperyment twórczy wykraczający poza ramę tradycyjnego malarstwa. Rezygnacja z blejtramu jako podłoża, wprowadzenie fluorescencji i światła UV jako medium i „lewitacja” lub ruch tworzonych obiektów stawia jej sztukę na granicy dyscyplin.

Artystka pisze: *Prace z cyklu Kompozycje Świetlne prezentowane były zarówno w kraju jak i zagranicą. W Polsce na wystawach indywidualnych w Toruniu, Krakowie, Warszawie, Częstochowie. Na wystawach zbiorowych zagranicą, m. in w Instytucie Maxa Planca w Getyndze w Niemczech, w Galerii The Brick Lane w Londynie, w Galerii Mostovi Balcana w Serbii, na Akademii Sztuki i Designu w Charkowie, czy w Ruse Art Galerii w Bułgarii.*

4. Ocena pracy habilitacyjnej

Praca habilitacyjna pt.: "Kompozycje Światłne" – cykl 37 abstrakcyjnych obrazów malarskich, zaprezentowana została w Galerii Art Supplement w Getyndze w Niemczech.

Prace namalowane zostały w technice akrylowo-fluorescencyjnej z dodatkiem tuszu i markerów, na różnych formatach nie przekraczających 100x150 cm.

Autorka pisze: Kompozycje Światłne jest to cykl 37 prac malarskich, na płótnach, wykonanych techniką własną lub mieszaną, zawierającą spray'e, farby akrylowe, tusze oraz markery. Formaty obrazów są zróżnicowane, począwszy od małych form w formacie 13 x 18, do największych w wymiarze 150 x100cm. Cykl w całości oglądać można w świetle dziennym lub też, w świetłne ultrafioletowym, gdyż we wszystkich płótnach zastosowane zostały pigmentacje fluorescencyjne. Założeniem ogólnym jest optymalne ustawienie kompozycji, barw oraz natężenia kontrastów, zarówno w jednym, jak i drugim rodzaju światła.

Działając w nurcie abstrakcji geometrycznej, wyzbytej z rygorystki konstrukcyjnych zasad, posługuję się płaską plamą barwną, nakładaną wielowarstwowo na płaszczyznę prostokątnego pasa, który tworzy zazwyczaj punkt wyjścia mojej kompozycji.

Moje układy, powielane w różnorodnej konstelacji kolorystycznej, przenikające się pod zróżnicowaną transparentnością, pasy, linie, tworzą zawsze układ otwarty, raz centralny, raz diagonalny, raz wertykalny. Reguły planowania przestrzeni obrazowej, w każdej pracy są zindywidualizowane i wcześniej zaprojektowane.

Dr Iwona Szpak-Pawłowska postanowiła więc wykonać kolejny eksperyment i skonfrontować warstwę malarską swoich obiektów przestrzennych, ruchomych, lewitujących z podłożem płaskim, stosowanym od setek lat. Temat pozostaje ten sam. Abstrakcja geometryczna inspirowana pracami Barnetta Newmana, jak pisze malarka, to świat światel i cieni, przenikających się rytmów, poszukiwania złudzenia trójwymiarowości.

Cykl „Kompozycje Światłne” zaprezentowany został w świetle dziennym, na płaskim podłożu. Z dokumentacji fotograficznej tej wystawy wydaje się że zadziałał znakomicie! Nie potrzeba więc było ogromnych słupów, ani ultrafioletu. Mniej znaczy więcej - powiedział Ludwig Mies van der Rohe. Obrazy same się bronią tworząc złudzenie przenikania

T.M.

półtransparentnych przestrzeni, promieni, błysków. Artystka tworzy rodzaj sieci, w które odbiorca jest wciągany i znajduje się wewnątrz budowanej przestrzeni – bez gaszenia światła i abstrahowania.

Prace dr Iwony Szpak-Pawłowskiej pokazują jej dojrzałość twórczą, a droga o której pisze jest okresem dojrzewania. O tej dojrzałości świadczy też częściowo tekst autoreferatu. Autorka pisze:

Przestrzenność układów pasowych, podkreślają poświaty szarości, pomiędzy którymi przenika intensywny, postindustrialny kolor. Świeci, próbując wydostać się z obrazów, zza zastony szarego cienia, przechodzącego w czerń.

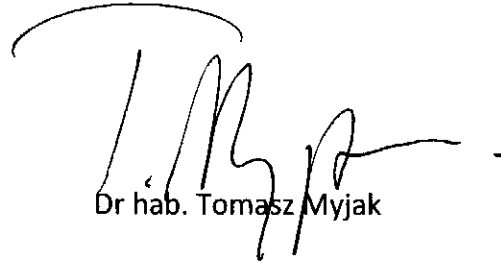
Przestrzeń kreuje zarówno: światło, barwa, jak i linie. Podkreśleniem istoty tworzenia iluzyjnych zakłamań optycznych, jest oczywiście dodanie światła ultrafioletowego, eksponującego ukryte w świetle zwykłym zakrzywienia przestrzeni.

W poszukiwaniach habilitantki najistotniejszym jest próba wywołania w odbiorcy metafizycznego poczucia jedności z obrazem i jedności z samym sobą jednocześnie. Jedność ta ma zostać wywołana przez przeżycie estetyczne, pozbawione znaczeń i narracji. Część obrazów artystka nazywa *Mandalami UV*. Mandala ma związek z kulturami dalekowschodnimi. Jest połączeniem koła i kwadratu – zewnętrżności i wewnętrzności. Proces tworzenia mandali ma charakter medytacyjny. Chodzi więc o wprowadzenie odbiorcy w rodzaj transu, estetycznego przeżycia i poczucia piękna. To droga Newmana, Rothko i Gierowskiego. Droga trudna, bo opierająca się na doświadczeniu, którego nie da się opisywać słowami.

5. Konkluzja

Biorąc pod uwagę dorobek twórczy dr Iwony Szpak-Pawłowskiej z zakresu malarstwa, jej doświadczenie pedagogiczne nabyte na Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, doceniając odrębność formalną i wyraz artystyczny cyklu prac zatytułowanych „Kompozycje świetlne” i zrealizowanych jako praca habilitacyjna, stwierdzam że cykl wskazany przez habilitantkę spełnia warunki określone w art. 16 ust. 2 z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. W Dz. U. z 2016 r. poz. 1311.)

i wnioskuję do Rady Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu o nadanie doktor Iwonie Szpak-Pawłowskiej stopnia doktora habilitowanego sztuk plastycznych w dyscyplinie „sztuki piękne”.

Dr hab. Tomasz Myjak